

2 januari 1917

Londen, 1 januari. Officieel: Vandaag artillerievuur van weerskanten, vooral bij Ieper.

Een medewerker van de Daily News schrijft:

Koning Albert's leger is nu volkomen opnieuw uitgerust met ongeveer dezelfde uitrustingsstukken als de soldaten van het Franse leger. De Belgen hebben talrijke fabrieken opgericht, niet alleen in het overgebleven gedeelte van België, maar ook in Frankrijk, waar zij nu veel van de kledingstoffen en andere behoeften voor het leger zelf maken. Dit heeft bovendien het voordeel, dat duizenden Belgische vluchtelingen, die anders niet in staat zouden zijn om hun brood te verdienen, aan werk geholpen worden.

Het Belgische leger zal door het uitgebreid inundatiestelsel deze winter zo goed als geheel beveiligd zijn tegen aanvallen van de Duitse infanterie, zodat zijn lot zoveel mogelijk verzacht zal worden. Over het gehele Belgische front zijn de verdedigers van de Duitsers gescheiden door een strook water van meer dan anderhalve kilometer breed.

De cavalerie is nu geheel van verse paarden voorzien, welke grotendeels uit Amerika, voornamelijk Texas, zijn aangevoerd.

De artillerieafdeling van het Belgische leger is ook zodanig ontwikkeld, dat het misschien terecht kan beweren, een sterkere artillerie-uitrusting dan enig ander leger van dezelfde grootte te bezitten.

De Duitsers zelf hebben een groot deel van dat artilleriesmateriaal geleverd. Toen de Belgen in het begin van de oorlog, in 1914, als laatste redmiddel de vloedsluizen openden en grote gedeelten van hun grondgebied die toen door de Duitsers bezet waren onder water zetten, konden dezen bij hun overhaaste terugtocht hun zware en zelfs een belangrijk deel van de lichte artillerie niet meenemen.

Sedertdien heeft het verbeterde Belgische inundatiestelsel het Belgische leger in staat gesteld, zoveel van het water te laten weglopen, dat het in staat was de Duitse kanonnen weg te halen, om ze tegen hun vroegere eigenaars te gebruiken.

Men meldt ons van de Zeeuws-Vlaamse grens:

Op oudejaarsdag werd aldoor het gedonder van het zware geschut gehoord, ook bij de overgang van het oude in het nieuwe jaar werd steeds onafgebroken door geschoten.

Ook heden, nieuwjaarsmorgen, wordt er onafgebroken door geschoten en is het geluid van het schieten geen ogenblik van de lucht.

Men meldt ons uit Oostburg:

De zware ontploffing, welke zaterdag door geheel Zeeuws-Vlaanderen werd waargenomen, schijnt afkomstig te zijn geweest van een zeer grote mijn, die even over onze grens nabij het Zwin is ontploft.

Men meldt ons uit Cadzand:

Zaterdagavond tussen 5 en 6 uur zijn voor de Belgische kust een drietal Engelse oorlogsschepen geweest, welke een aantal schoten

in de richting van de kust afschoten. Voor zover men kon beoordelen, zijn toen enige Duitse oorlogsschepen de haven van Zeebrugge uitgevaren en hebben deze ook nog enige schoten in de richting der vurende schepen gelost. Enige granaten kon men op de kust zien ontploffen.

Berlijn, 2 januari. Officieel: Front prins Albert van Wurtemberg: In de boog van Ieper levendige artilleriestrijd. Engelse handgranatenwerpers werden afgeslagen.

3 januari 1917

Van het westelijk gevechtsterrein.

Londen, 2 januari. Officieel. Onder dekking van zwaar artillerievuur heeft een vijandelijke patrouille beproefd onze linies ten noorden van Ieper te naderen, maar deze poging is met zware verliezen mislukt.

Ten zuiden en ten oosten van Ieper werkzaamheid van de vijandelijke artillerie, door de onze krachtig beantwoord.

Kunst aan het Belgische front.

Men schrijft ons:

Hoe de liefde tot de kunst de Belgen in het bloed zit! Er wordt op een rustige dag, tussen twee bombardementen, tussen twee patrouilleovervallen in, heel wat getekend en geschilderd in de loopgraven aan de IJzer. Niet door gepatenteerde oorlogsschilders, die even naar het slagveld gezonden worden, om "historie te schilderen", maar door de manschappen zelf. En er worden zowaar tentoonstellingen geopend waar hun werk te pronken hangt, te Parijs, te De Panne in onbezet België en tot in de kampementen toe.

Te Parijs in het Salon des Armées, dat onlangs geopend werd in de zaal van de Jeu de Paume, is een afzonderlijke afdeling voor de Belgische soldaten voorbehouden. Daar is werk van soldaten-artiesten, wiens namen reeds goede klank hadden in de Belgische kunstwereld: van Anspach, Alfred Bastien, Jules Berchmans, Cartuyvels, J. van Cerf, Joe English, Gendebien, Charles Houben, Huygens, Lynen, Maertens, Waegemans, Henri Meunier en anderen.

Onder dit werk is er een en ander dat zeer verdienstelijk is: aldus de tekeningen van de fijnzinnige Joe English, de Kerk van Reninge door Charles Houben, de Sluis van de IJzer door Huygens, de Luisterpost van Thiriar. De beeldhouwer De Breemaeker stelde een paar medailles ten toon, die veel bewondering wekten.

In De Panne worden geregeld tentoonstellingen gehouden. Op het ogenblik exposeert er Medard Maertens, geen onbekende figuur, die meer dan eens de aandacht op zich vestigde met zijn impressionistisch werk bij de "Onafhankelijken" en niet vrij gebleven is van de invloed van Vincent van Gogh.

De aanvoerder van het 10^e linieregiment ging er toe over, om al wie onder zijn onderhorigen maar enigszins verbeelding, gevoel en vaardige vingers heeft, uit te nodigen, zijn kunstzinnige arbeid ten toon te stellen in een salon van het kampement: een barak. Aan de wand hangen schilderijen, scheidingspanelen dragen aquarellen, op tafels staan en liggen allerlei producten van fantasie en smaak. Maertens behoort tot dit regiment; hij is een vrijwilliger van 40 jaar en heeft zich in de strijd flink onderscheiden – hij draagt het oorlogskruis. Voor zijn makkers heeft hij een deel van zijn werk uit de loopgraven opgehangen: een paar portretten en karakterkoppen, de "Hoeve van Vanhyfte" en een werk in de trant

van Vincent van Gogh: een paar oorlogsschoenen, die al het leed moeten uitdrukken van de lange marsen en het ploeteren in de modder der loopgraven. Er is daarenboven werk van Cartuyvels, de Necker, Declercq. Naast dit werk van professionelen, ook veel liefhebberskunst: tekeningen en schetsen uit het loopgravenleven. En dan heel veel fantasiewerk: heeft niet de hele compagnie 1/3 een panorama opgemaakt van wat men uit de Belgische loopgraven nog kan merken van het deerlijk verminkte Diksmuide? Men vertelt wonderen van dit panorama, samengesteld met ... zand, zakjes en plankjes. Er is nog handig paswerk, eigenaardige kunstnijverheid en er is zowaar allerlei vrouwenarbeid, door ruwe soldatenhanden, onder de rustige dreiging van de dood in de voorste loopgraven vervaardigd.

De kunstzinnigheid en de sprietelende levenslust blijft toch steeds maar wakker onder de Belgen. Op deze tentoonstelling moeten de inzendingen te zien zijn voor een prijskamp in blaoenen. Iemand geeft bij zijn voorstelling van het blaoen van de regimentsstaf de volgende verklaring: "De wapens van de regimentsstaf versieren een zinnebeeldig schild. Het schild bestemd om de onaangename schokken, inzonderheid die van bestuurlijke aard, te verzachten. Gelijk de koningin van de nacht, heeft het vier kwartieren, waarvan twee met bliksems bezaaid op rood veld." Er moet een vriendelijke kameraadschappelijkheid heersen tussen soldaten en oversten in het Belgische leger ... De compagnie 4/1 heeft tot devies: "Altijd klaar", op de drie kwartieren van het schild verzinnebeeld door een soldaat, die in de loopgraven zijn geweer op de vijand gericht houdt, een piot (liniesoldaat), die een lieve meid onder de kin streelt, en een half dozijn dapperen, die een stormloop op de veldkeuken doen. De compagnie 4/4 heeft de strijd der Vlamingen te Groeninge en die der Walen te Franchimont op haar blaoen gebracht: hechte eenheid van de Belgen in erkenning van elkaars eigenschappen.

4 januari 1917

Londen, 3 januari. Officieel: In de zuidelijke helft van de uitspringende hoek bij Ieper is het vijandelijke geschut vanochtend erg bedrijvig geweest. Elders hield het tussenpozend artillerievuur van beide zijden aan.

5 januari 1917

Londen, 4 januari. Officieel: Bij Ieper was het vijandelijk geschut zeer hevig.

6 januari 1917

Berlijn, 6 januari. Officieel. In de avonduren krachtig vuurgevecht in de boog van Ieper.

Frankrijk en België.

Parijs, 6 januari. President Poincaré is met generaal Nivelle gisteren naar België gegaan, waar hij de gast van koning Albert is geweest. Met de koning heeft de President de Belgische troepen bezocht, aan wie hij Franse onderscheidingstekenen uitreikte. Vervolgens heeft de president, gaande langs de Noordzee, de Franse troepen bezocht.

7 januari 1917

Parijs, 6 januari. Officieel avondbericht: Vanmiddag hevig geschutvuur over en weer in de streek van Passendale.

8 januari 1917

Parijs, 7 januari. Officieel: In België levendige artilleriestrijd in de sector van Nieuwpoort.

Londen, 7 januari. Officieel: De vijand heeft vanochtend vroeg na een kort maar hevig bombardement getracht onze schansen ten zuidwesten van Wijtschate binnen te dringen. De aanvallers zijn echter met aanzienlijke verliezen in wanorde teruggedreven.

Een andere poging, vanochtend onder dekking van hevig vuur tegen onze voorposten ten noorden van Ieper door de vijand gedaan, is door ons vuur verijdeld.

9 januari 1917

Berlijn, 8 januari. Officieel: Bij het IJzerfront, in de boog van Ieper en ten noorden van de Somme heeft zich bij tijden een levendige artilleriestrijd ontwikkeld. Door geslaagde luchtgevechten en het vuur van onze afweerkanonnen heeft de vijand zes vliegtuigen verloren.

Londen, 8 januari. Officieel: Het geschut is op een aantal punten langs de linie in de weer geweest. Wij hebben doeltreffende bombardement beoosten Nieuwkapelle aangericht. De vijand beschoot Ieper met kracht.

Berlijn, 9 januari. Officieel: Duitse marinevliegtuigen hebben in de middag van de 7^e januari kampementen ten westen van De Panne en in de badplaats Nieuwpoort met succes met bommen bestookt.

11 januari 1917

Berlijn, 11 januari. Officieel: Onder meer aan de boog van Ieper en Wijtschate bereikten de artillerie- en mijngevechten op enkele uren van de dag een aanmerkelijke kracht.

Ten noorden van Ieper is een aanval van de vijand, met zware verliezen voor hem, afgeslagen.

Op een smalle plaats binnengedrongen Engelsen zijn door een tegenaanval teruggeworpen. Ook ten zuiden van Ieper bleven voorwaartse bewegingen van vrij sterke patrouilles van de vijand vruchteloos.

12 januari 1917

Londen, 11 januari. Officieel: In de afgelopen nacht drongen wij vijandelijke loopgraven ten noordoosten van Ieper binnen en brachten vele verliezen toe.

14 januari 1917

Parijs, 13 januari. Officieel avondbericht: Tussenpozend geschutvuur in België.

Londen, 13 januari. Officieel avondbericht: Kleine gevechten en doeltreffende beschieting der vijandelijke stellingen, vooral ten zuiden van Nieuwkapelle.

15 januari 1917

Londen, 14 januari. Officieel: Gedurende de nacht heeft een van onze patrouilles ondernemingen verricht in de nabijheid van Nieuwkapelle.

16 januari 1917

Uit het bezette gebied van België en Frankrijk.

Berlijn, 15 januari. Volgens opgaven van de Gazette des Ardennes, zijn tot einde december 1916 in 16 maanden in het geheel 2557 Franse en Belgische inwoners door Franse en Engelse artillerieprojectielen en vliegerbommen gedood. In 1916 alleen werden 147 kinderen beneden 15 jaar gedood en 360 gewond.

17 januari 1917

Londen, 16 januari. Officieel: Onze artillerie heeft een vijandelijke stelling bij het kanaal van Ieper naar Komen ernstig beschadigd.

Berlijn, 17 januari. Officieel: Front prins Rupprecht van Beieren.

In de boog van Ieper is een onderneming van de vijand door onze batterijen in de kiem verstikt.

Van de Zeeuws-Vlaamse grens: Sedert gisteren was er een buitengewoon zwaar geschut hoorbaar.

18 januari 1917

Berlijn, 18 januari. De kortheid van de dagen, de mist en het slechte uitzicht beperken de militaire bedrijvigheid aan het westelijk front, ook al zwijgt het artillerievuur geen minuut.

Een grote gevechtsactie van de Engelsen in de boog van Ieper mislukte. Een krachtig artillerievuur, dat de aanval van de Engelsen voorbereidde, werd door de Duitse kanonnen krachtig beantwoord. Een andere voorgenomen aanval van de vijand werd door goedgericht vuur uit het front en op beide flanken verstikt, zodat hij niet tot ontplooiing kwam. De verliezen van de Engelsen waren ongetwijfeld zwaar. Slechts zwakke Engelse patrouilles durfden nog de loopgraaf te verlaten en werden gemakkelijk afgeslagen.

19 januari 1917

Londen, 18 januari. Officieel: Wij hebben de vijandelijke verdedigingswerken ten oosten van Ploegsteert gebombardeerd.

20 januari 1917

Berlijn, 20 januari. Officieel: Bij Wijtschate werden vannacht aanvallende Engelse patrouilles afgeslagen.

21 januari 1917

Londen, 20 januari. Officieel: Gisteravond is beoosten Sint-Elooi een geslaagde overval gedaan.

22 januari 1917

Londen, 21 januari. Officieel: Wij zijn in de afgelopen nacht vijandelijke linies ten noorden van Nieuwkapelle binnengedrongen.

De vijandelijke artillerie was overdag in touw in het vak van Ieper.

23 januari 1917

Het wekelijkse bulletin van het Belgische departement van oorlog luidt:

Uit hoofde van de slechte weersgesteldheid is de algemene bedrijvigheid op het Belgische front tamelijk onregelmatig geweest in de loop der week van 13 tot 19 januari 1917. Nochtans hebben zich ten zuiden van Nieuwpoort, bij Diksmuide en in de omstreken van Steenstrate wederzijdse beschietingen voorgedaan, die soms een hevig karakter aannamen. Op het einde van de week heeft zich in de streek van Ramskapelle een hevig artillerieduel afgespeeld.

Het infanterie- en mitrailleurvuur van de Belgen was levendig zowel bij dag als bij nacht. Verscheidene keren hebben zich bomgevechten ontwikkeld bij Diksmuide en voornamelijk bij Het Sas. Door sneeuw en mist belemmerd, hebben de Belgische vliegers enige jachtvluchten gedaan boven de vijandelijke linies.

25 januari 1917

Londen, 24 januari. Officieel avondbericht. Ten zuidoosten van Ieper zijn wij de vijandelijke schansen met succes binnengedrongen.

27 januari 1917

Berlijn, 27 januari. Officieel: Front prins Albrecht van Wurtemberg: Ten zuidwesten van Diksmuide is een Belgische post van 10 man, zonder dat wij verliezen leden, opgeruimd.

29 januari 1917

Londen, 28 januari. Officieel: Er is grote werkzaamheid van de artillerie van beide kanten geweest in de buurt van Ieper.

30 januari 1917

Londen, 29 januari. Officieel: Aanzienlijke bedrijvigheid van het geschut in het vak van Ieper, waar we een grote brand in de vijandelijke linies deden uitbreken.

Het wekelijks Belgisch bulletin van 20 tot 26 januari 1917 luidt:

De bedrijvigheid der Duitse artillerie is in hevigheid toegenomen in de vakken van Diksmuide, Steenstrate en Het Sas.

In deze vakken hebben zich meermaals hevige handbomgevechten ontwikkeld; onze batterijen en onze loopgraafartillerie hebben krachtdadig het vijandelijk vuur beantwoord.

Het koude, doch heldere weer heeft de bedrijvigheid van de vliegers weer doen toenemen; ze was dan ook groot op het gehele front. Onze vliegers hebben met goed gevolg diensten bewezen aan de batterijen en hebben verscheidene malen jacht gemaakt op vijandelijke toestellen.

De Middelburgsche Courant verneemt, dat de Belgische pater dr. Vullings als aalmoezenier naar het front zal vertrekken.

2 februari 1917

Londen, 1 februari. Officieel: Vijandelijke aanvalspogingen in de buurt van Ieper en in de buurt van Wijtschate zijn alle afgeslagen, de laatste met zware verliezen.

De vijandelijke artillerie was bezuiden Ieper bedrijviger dan gewoonlijk.

Van de Zeeuwse grens meldt men ons, dat er gisteren tot tweemaal toe enige vliegmachines boven de Belgische kust verschenen zijn, die hevig beschoten werden.

3 februari 1917

Het Belgische legerbestuur dat het eerst honden als trekdieren voor machinegeweren heeft ingevoerd, heeft op grond van ongunstige ervaringen te velde, besloten ze af te schaffen.

6 februari 1917

Berlijn, 5 februari. In de laatste dagen zijn aan het westelijk front over en weer patrouillegevechten geleverd, waarbij, naar de oorlogscorrespondent Scheuermann in de Norddeutsche van 4 februari zegt, opnieuw het overwicht van de Duitse soldaten op het stuk van ondernemingslust en militaire bekwaamheid aan de dag kwam.

Zo werd op 1 februari een strooptocht van de vijand bij St.-Elooi afgeweerd, terwijl de Duitsers bij Langemark gevangenen meebrachten. Duits vernietigingsvuur heeft een aanvalspoging van Belgen bij Bikschote reeds in de kiem gesmoord. Bij Wijtschate botsten Beieren op Engelsen. Bij Nieuwkapelle keerden de Beieren voorwaartse bewegingen der Engelsen, terwijl het hen terzelfder tijd gelukte, een Engels steunpunt bij Armentières te nemen. De gehele bezetting ervan is daarbij omgekomen.

7 februari 1917

Parijs, 6 februari. Officieel avondbericht: Levendige geschutstrijd in het vak van het kanaal van Passendale.

Londen, 6 februari. Officieel: In het vak van Ieper hebben wij de vijandelijke stellingen doeltreffend gebombardeerd evenals op een aantal steunpunten. Wij hebben bommen geworpen op een vijandelijk vliegekamp. Naar bemerkt werd is erge schade aangericht.

Twee van onze vliegtuigen zijn in luchtgevechten geveld, twee Duitse omlaag gedreven en beschadigd.

Berlijn, 6 februari. Vijandelijke vliegers wierpen bommen op Brugge. Aldaar raakte een loods in brand. Te Gent zijn twee Belgen gedood en drie gewond.

Vliegeraanval bij Brugge.

Londen, 6 februari. De admiraliteit maakt bekend:

Zeevliegtuigen hebben op 2 dezer de haven van Brugge bestookt. Veel zware bommen zijn geworpen op een torpedoboot. Havengebouwen en dokken vatten vuur. De vliegers hadden het wegens de vinnige kou erg zwaar te verantwoorden.

De volgende nacht is nog eens een geslaagde bomaanval gedaan. Naar bemerkt werd, vielen bommen op dokken en spoorlijnen. Alle bestuurders en toestellen zijn behouden teruggekomen.

8 februari 1917

De vliegeraanval op Brugge.

Berlijn, 7 februari. Officieel: Bij de aanval van een Engels luchtsmaldeel op Brugge zijn door een treffer in een school 1 vrouw en 16 Belgische kinderen gedood.

Militaire schade is niet aangericht.

Berlijn, 8 februari. Officieel: Leger van prins Albert van Wurtemberg: In de boog van Ieper heerste 's avonds levendige vuurwerkzaamheid. In de boog van Wijtschate vernielden wij door een uitgebreide ontploffing een aanmerkelijk gedeelte van de mijngangen van de vijand.

Een Engels vliegtuig wierp bommen op de stad Brugge, door welke 7 huizen vernield, en in een school een vrouw en 16 kinderen gedood werden. Twee volwassenen zijn zwaar gekwetst. Militaire inrichtingen kregen geen schade.

9 februari 1917

Parijs, 8 februari.

In de nacht, die voorafging aan de 7^e februari, bombardeerde een Frans luchtsmaldeel het Duitse vliegekamp te Mariakerke.

Van de grens.

De Tijd verneemt:

Er zijn in de laatste dagen aan het westelijk front, uit Duitsland voornamelijk, transporten artillerie met bedienende manschappen aangekomen. Dat heeft thans sedert gisteren opgehouden. Er is een geweldige artilleriemacht bijeengebracht, waaronder veel oud geschut, dat blijkbaar elders is buitgemaakt. De Duitsers maken de stellingen ongenaakbaar; ook die, welke in de onmiddellijke nabijheid van de grens gelegen zijn. Het verkeer in Vlaanderen is voor niet-bevoorrechten ten enenmale onmogelijk.

Heden zijn in Vlaanderen nieuwe troepen aangekomen. Sterke afdelingen infanterie, meestal bestaande uit oude lichten en tot verschillende regimenten behorend. Het zijn manschappen van de reserve.

Van dit front buldert het zwaar geschut der Engelsen bij Ieper.

De Duitsers aan de grens voorspellen een grote aanval tegen het einde van de volgende week.

10 februari 1917

Van het westelijk gevechtsterrein.

Berlijn, 9 februari. Officieel:

In de boog van Ieper en Wijtschate levendige artilleriestrijd.

Londen, 9 februari. Officieel. We hebben in de ochtend en de afgelopen nacht geslaagde overvallen bij Ieper gedaan en vijandelijke schuilholten vernield.

Van het westelijke gevechtsterrein.

Berlijn, 10 februari. Officieel: Bij het leger van prins Albert van Wurtemberg aan het front van Ieper en Wijtschate herhaaldelijk sterke bedrijvigheid van de artillerie.

11 februari 1917

Parijs, 10 februari. Officieel avondbericht:

Aan beide oevers van de Maas levendig geschutvuur.

Franse vliegtuigen hebben gisteravond ijzerfabrieken en stations druk gebombardeerd. Veel luchtgevechten werden geleverd. Er zijn twee vijandelijke toestellen, waarvan één een driedekker was, neergehaald. Luitenant Guynemer heeft met een daarvan zijn 31e vijandelijke vliegtuig geveld.

Vijandelijke aanvallen bij Nieuwkapelle zijn met zware verliezen afgeslagen.

13 februari 1917

Londen, 12 februari. Officieel. Vandaag zijn in de buurt van Ieper geslaagde bombardementen bewerkstelligd.

Het wekelijks overzicht van de krijgsverrichtingen op het Belgische front luidt:

De bedrijvigheid van 3 tot 9 februari is groot geweest, zowel bij dag als bij nacht. Onze zowel als de Duitse verkenners hebben tochten gedaan. Verscheidene pogingen van de Duitsers om in de Belgische loopgraven te komen, zijn mislukt.

Nachtelijke schermutselingen zijn er uit voortgesproten, waarbij het geweervuur zeer hevig was. Een Belgische verkenningsafdeling heeft bij een overval der vijandelijke linies een Duitse kleine post ten noorden van het Veerhuis laten springen. In de nacht van 7 op 8 februari hebben de Duitsers nogmaals beproefd in de Belgische linies te komen. Een sterke Duitse afdeling heeft de aanval ondernomen op onze posten ten zuiden van Diksmuide. Door mitrailleur- en geweervuur zijn de aanvallers gedecimeerd. De overlevenden hebben zich overgegeven; zo hebben wij een twaalfstal gevangenen gemaakt. Talrijke lijken, waartussen die van een officier lagen voor de Belgische loopgraven, waar ze binnengebracht werden.

De Belgische artillerie van alle kaliber heeft een zwaar gevecht geleverd tegen de Duitse artillerie, die zich zeer bedrijvig betoonde. Vooral in de streek van Diksmuide hebben de wederzijdse verdedigingswerken van beschieting te lijden gehad. Elke dag hebben zich bom- en granaatgevechten ontsponnen in de streek van Het Sas.

Luchtvaart. Grote bedrijvigheid van de Belgische luchtvaart. Dank zij het heldere weer, heeft luitenant Olieslagers twee vijandelijke vliegtuigen in gehavende toestand tot landen gedwongen.

Meermaals zijn Duitse inrichtingen achter het Duitse front beschoten.

Berlijn, 13 februari. Officieel: Tussen Ieper en Atrecht mislukten tal van voorwaartse bewegingen van vijandelijke afdelingen verkenners.

16 februari 1917

Londen, 15 februari. Officieel: Vijandelijke overvallen ten noorden van Loos en ten westen van Mesen zijn afgeslagen. Ten noordoosten van Ieper bereikte een vijandelijke afdeling een van onze posten, doch is weer verdreven.

De vuurwisseling is aanzienlijk geweest, vooral in het vak van Ieper.

Onze vliegers hebben plaatsen van militair belang achter de vijandelijke linies gebombardeerd. Een Duits vliegtuig is vernield, twee andere in beschadigde toestand tot landen gedwongen.

Een van onze vliegtuigen is neergeschoten; twee andere worden vermist.

Men seint ons uit Oostburg:

Vanochtend heeft een eskader vliegers langer dan een half uur een aanval met bommen gedaan op Zeebrugge, de haven en het kanaal. Uit de hevige ontploffingen maakt men op, dat zware bommen geworpen werden. De vliegers werden allerhevigst beschoten.

18 februari 1917

Londen, 17 februari. Officieel: Geslaagde overvallen geschieden bij Nieuwkapelle en Ploegsteert. Veel Duitsers sneuvelden.

Uit de lucht.

Londen, 17 februari. Naar de admiraliteit mededeelt, hebben marinevliegtuigen gisteren met goed gevolg zware bommen geworpen op het vliegveld van Gistel. Terzelfder tijd zijn de haven van Brugge en de daarin liggende schepen opnieuw gebombardeerd. Men heeft bommen op hun doel zien ontploffen.

Berlijn, 17 februari. Officieel: Marinevliegtuigen hebben in de nacht van 15 op 16 februari bommen geworpen op het vliegveld van Koksijde. Bemerkt werd het inslaan van bommen op gebouwen en loodsen van het vliegveld.

19 februari 1917

Londen, 18 februari. Officieel. Vannacht zijn wij ten noorden van Ieper in de vijandelijke loopgraven doorgedrongen. Wij hebben daarbij de vijand aanmerkelijke verliezen berokkend, een machinekanon laten springen en 19 gevangenen meegenomen.

Ten zuiden van Ieper zijn vannacht overrompelingstroepen van de vijand teruggedreven. Wij namen gevangenen en brachten de vijand verliezen toe. Vandaag heeft het geschut gesproken in het vak van Ieper.

Londen, 18 februari. Officieel: 's Ochtends hebben wij ten zuiden van Nieuwkapelle en ten noordoosten van Ploegsteert twee aanvallen gedaan, waarbij onze troepen de tweede linie van de vijand bereikten. Een groot aantal Duitsers werd gedood, tal van schanswerken en een machinegeweer werden vernietigd. Wij maakten telkens een klein aantal krijgsgevangenen.

21 februari 1917

Londen, 20 februari. Officieel: Wij drongen 's nachts in de vijandelijke stellingen ten oosten van Ieper en beschadigden de verdedigingswerken aanzienlijk.

Bij Mesen en Wijtschate bombardeerden wij doeltreffend vijandelijke schansen.

Berlijn, 21 februari. Officieel: Donker weer en regen hielden de militaire bedrijvigheid binnen matige grenzen. Ten zuidoosten van Ieper mislukten verkenningen van de Engelsen.

23 februari 1917

Parijs, 22 februari. Officieel avondbericht: Duitse patrouilles, die trachtten onze linies ten noordoosten van Nieuwpoort te overvallen, zijn door ons vuur verstrooid.

24 februari 1917

Berlijn, 24 februari. Officieel: In de boog van Wijtschate was de artilleriestrijd levendig.

Keulen, 24 februari. Volgens de Kölnische Zeitung meldt de oorlogscorrespondent Wegener van het westelijke front, dat aanhoudend mistig weer de operaties opnieuw belemmerd heeft. De Britten zijn vooral in Vlaanderen in de weer geweest.

26 februari 1917

Londen, 25 februari. Officieel: Ten oosten van Ieper drong een vijandelijke patrouille vanochtend onder dekking van een zwaar bombardement in onze loopgraven, maar zij werd er terstond met verliezen uitgeworpen. Bij Ieper heeft de vijand vanochtend een mijn laten springen.

27 februari 1917

Parijs, 27 februari. Officieel avondbericht. Wij hebben de Duitse werken in België in de duinenstreek onder vernielingsvuur gehouden.

Berlijn, 27 februari. Officieel: Van talrijke voorwaartse bewegingen van de Engelsen tegen ons front tussen Ieper en de Somme kwam er slechts één in onze loopgraven.

2 maart 1917

Londen, 1 maart. Officieel: Vandaag is het geschut over en weer bij Ieper geducht aan de gang geweest.

Berlijn, 2 maart. Officieel: Tussen Ieper en Atrecht verscheidene vruchteloze verkenningaanvallen van de vijand.

3 maart 1917

Berlijn, 3 maart. Het is uitgemaakt dat de Engelsen de toren van de hoofdkerk van Ieper als waarnemingspost gebruiken.

6 maart 1917

Berlijn, 5 maart. Achttien vijandelijke vliegtuigen zijn naar beneden geschoten.

Het heldere weer van zondag heeft aan het westelijke front in zijn geheel drukke werkzaamheid van vliegers in de hand gewerkt. Engelse vliegers waren vooral boven Vlaanderen en Artois aan de gang. De onzen weerden zich met uitstekende uitwerking voor Atrecht en boven de Somme. In tal van verbitterde luchtgevechten

joegen ze daar niet minder dan 12 vijandelijke vliegtuigen naar de grond.

Het wekelijks bulletin over de krijgsvervullingen aan het Belgische front luidt:

In de voorgaande week is het mistige weer niet gunstig geweest voor artilleriebedrijvigheid. Ook zijn er op het Belgische front slechts enkele beschietingen te vermelden, waarbij een zeer geslaagde beschieting der Duitse verdedigingswerken tussen Steenstrate en Boezinge, welke door Belgische batterijen uitgevoerd werd. Daarentegen heeft het loopgraafgeschut zich zeer bedrijvig getoond. Hevige bomgevechten hebben zich bijna dagelijks ontsponnen in de streek van Het Sas. Enige Duitse patrouilles, die getracht hadden onze linies te naderen zijn door het vuur van onze vooruitgeschoven posten verdreven.

8 maart 1917

Londen, 7 maart. Officieel: In het laatste etmaal bleef de toestand onveranderd.

Het geschut heeft vijandelijke batterijen tot zwijgen gebracht, die leper beschoten en bombardeerde vijandelijke schansen bewesten Mesen.

Drie vijandelijke vliegtuigen zijn geveld, ten minste drie andere naar de grond gejaagd en gehavend. Vier van onze vliegtuigen zijn geveld en zeven worden er vermist.

9 maart 1917

Berlijn, 9 maart. Officieel: Ten westen van Wijtschate drongen onze stormafdelingen in een Engelse stelling. Ze keerden met 37 gevangenen, 2 machinegeweren en een mijnwerper terug.

12 maart 1917

Parijs, 11 maart. Officiële mededeling van hedenavond. Levendige kanonnade in de streek van Diksmuide.

Men meldt ons uit Vlissingen:

Hier is zondag uit de richting van België zeer hevig schieten vernomen, zo hevig als in maanden niet het geval is geweest.

20 maart 1917

Vrijgelaten goederen te Brugge.

De minister van buitenlandse zaken brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, blijkens mededeling van de consul te Brugge, zich daar een aantal goederen bevindt, welke, geladen in naar Zeebrugge opgebrachte schepen, door het beslaggerecht te Hamburg zijn vrijgegeven.

Omtrent deze goederen heeft de Duitse overheid de volgende opgave verstrekt:

Dampfer	Inhalt	Gewicht Tonnnen
Batavier VI	Leere Flasschen 316 Colli	33,9

Robert Lea	Papier 805 Ballen	37,1
Niobe	Maschinenteile 6 Kisten	2,4
Colchester	Circa 50 Maschinen	5,0
Batavier VI	Bauwollwaren 120 Colli	17,0
		95,4

Deze goederen liggen ter beschikking van de Nederlandse rechthebbenden en kunnen door tussenkomst van de consul te Brugge naar Nederland worden verzonden. Ter bespoediging kunnen de rechthebbenden, onder overlegging van de nodige stukken, waaruit hun eigendomsrecht blijkt, een op naam van de consul te Brugge gestelde machtiging tot verzending van de goederen doen toekomen aan de Bevollmächtigter des Admiralstabes der Marine für Prisenangelegenheiten beim Marinekorps zu Brügge. Voor de toezending van deze machtiging zou spoedshalve de tussenkomst van een der in Nederland gevestigde Duitse consulaten kunnen worden ingeroepen.

Het wekelijks bulletin over de krijgsverrichtingen op het Belgische front:

Bij helder weer was de Belgische artillerie in de loop van de week van 10 tot 16 maart zeer bedrijvig. Ze heeft met goede uitslag de Duitse batterijen in de streek van Ramskapelle, Diksmuide, Steenstrate en Het Sas beantwoord. Op verscheidene punten hadden zich groepen Duitsers verenigd teneinde herstellingswerken te beginnen aan de uiteengesloten werken. Ze werden door het vuur uiteengedreven.

Bomgevechten, gevolgd door artillerieactie, soms van lange duur, woedden in de streek Steenstrate en Het Sas. Ook was de algemene bedrijvigheid gedurende deze week op het zuidelijk gedeelte van het Belgische front aanhoudend hevig.

Berlijn, 20 maart. Officieel: In de boog van Ieper haalden onze verkenners 12 Engelsen uit hun stellingen.

Bernhard Shaw heeft op uitnodiging van de Engelse regering een bezoek gebracht aan het westelijk front en vertelt in de Daily Chronicle van zijn ervaringen.

Kort vóór de oorlog was Shaw in Duitsland, Frankrijk en het deel van België geweest, dat zo veel heeft geleden. Bij die gelegenheid viel het hem op, dat de algemene karakteristiek der verschillende volkeren volkomen verkeerdt is.

De Fransen zijn een volk van dansers, de Duitsers zijn te veel gedrilde lieden, die zich bewegen alsof ze een ellenmaat ingeslikt hebben. Zo beweert men. In werkelijkheid had hij de Duitse soldaten te Trier zien marcheren op de wijs van een sentimentele Duitse melodie, zo sierlijk dat het bijna een dans geleeke. De Fransen daarentegen deden alles hoekig, ruw, alsof de wijze, waarop zij de dingen deden, er in het geheel niet op aankwam, als ze maar gebeurden.

De Fransen herstelden blijkbaar nooit hun uniform. Paarden, affuiten en kanonnen zagen er steeds onzindelijk uit. De mensen zegden, dat een Fransman nooit netjes, maar altijd gereede is. Shaw is dan ook van mening, dat de Fransen geweldige vechters zouden zijn, maar dat de Duitsers ook hun mannetje zouden staan, ofschoon ze eigenlijk niet voor het soldatenvak geboren schijnen te zijn.

Shaw vertelt dan van zijn reis – vóór de oorlog – die hem naar Ham, Bapaume, Atrecht, Rijsel en Ieper voerde.

“Ieper was in één woord bekoorlijk. Toen ik de weg van Vlamertinge afkwam en de Lakenhalle zag, was het juist middag en prachtig weer en het carillon speelde een heerlijk deuntje op een wijs, die Couperin verrukt zou hebben. Het was Vlaams wat zijn vrolijkheid en Frans wat toon en schitterende elegantie van uitvoering betreft.

Ik heb Ieper weergezien. Deze keer in kaki, zoals allen en alles, wgens de “camouflage”. Onderweg zette ik mijn reispet af en, als don Quichotte, de helm van Mambrino op. En in mijn oren stopte ik een paar dingetjes, die op zwarte boordeknopjes leken, welke mij niet beletten te horen, maar wel om te veel te horen. Alles was anders. Het weer was nu ook helder, maar intens koud. De landstaal was het Engels, in al zijn dialecten. De hoeven en de villa’s hadden geen daken, geen vloeren meer, maar wel grote gaten in de muren, en de bewoners waren weg. Een man, die aan de weg lag, was geen zwerver, maar een heer die zijn hoofd kwijt was. Er was geen Belgisch carillon, maar wel heel veel Duitse muziek; een imponerende orkestratie, die alleen uit slagwerk bestond. Ik kan niet zeggen, dat ik ze onaangenaam vond; de grote trom windt mij altijd op.”

“In Ieper leveren de huizen een goede dekking tegen granaatkartetsvuur. De Duitsers hebben met taaie volharding van een stad van gerieflijke woningen voor een vriendelijke burgerij een uitstekende dekking gemaakt voor alle troepen, die de stad willen gebruiken om vijandelijke operaties tegen de Duitsers te ondernemen. Zo wordt de Boche op het oorlogspad bespot door de demon van het niet-beoogde, die zo’n goed leventje heeft als de oorlogstrom begint te slaan. Aan het front wordt alles met militaire

nauwkeurigheid en orde geregeld. Maar er gebeurt nooit iets zoals het bedoeld was. De helft der gegeven bevelen gaan in de wind weg ... Een vliegtuig vloog over ons heen: een Engels. Dadelijk was de lucht vol granaatkartetswolkjes. Maar het toestel gleed triomfantelijk voort. En met een tijdelijke afwezigheid van patriotisme, en van fatsoen zelfs, zag ik de beschieting na een poosje ophouden. De Duitse afweerkanonnen hadden het, blijkbaar ontmoedigd, opgegeven. Ik was wat beschaamd en zelfs wat ontzet toen ik bij nadenken tot de ontdekking kwam, dat ik nu was geweest wat ik vroeger zo dikwijls verachtelijk behandeld had: een sportman.

“Mijn gids stelde geen belang in de artillerie, maar hielp mij sommige lieden ontduiken, die op verschillende plaatsen zijn neergezet om voorbijgangers van de gevaarlijke punten af te houden. Het was een reus, een officier, een Ier uit het zuiden, betoverd door de historische betekenis van Ieper. Hij kende er iedere steen en bekommerde zich slechts in zoverre om het bombardement, dat hij het als een hoofdstuk te meer in de geschiedenis van de stad beschouwde. Hij nam mij mee naar een toren en liet mij van daar af Ieper zien, alsof het alle koninkrijken op aarde was. “Ga vlak voorover liggen, zodra er iets over komt”, zegde hij. In mijn jeugd had ik, door een nauwkeurige nabootsing van de Pantalos uit de harlequinades geleerd, als werktuiglijk pal voorover te vallen en dan weer op te staan, alsof iemand mij achter aan mij broek omhoog tilde en weer op mijn benen zette. Ik hoopte nu dat broeder Boche iets over zou sturen en mij gelegenheid zou geven, om voor mijn nieuwe vriend mijn kunststuk te vertonen. Maar er kwam niets over en ik verliet Ieper met ongekreukte waardigheid ...

21 maart 1917

Parijs, 20 maart. Officieel Belgisch bericht: Het wederzijds bombardement was minder hevig dan gedurende de voorafgaande dagen. Dit is toe te schrijven aan het weer.

23 maart 1917

Berlijn, 23 maart. Officieel: In verband met verscheidene voorwaartse bewegingen van onze en van vijandelijke verkennerafdelingen, is aan het front in Vlaanderen de artilleriewerkzaamheid bij tijden toegenomen. Een aantal gevangenen bleef in onze handen.

26 maart 1917

Berlijn, 25 maart. Officieel: Bij helder weer was aan het front van Vlaanderen de werkzaamheid van de artillerie levendig.

Ten zuidoosten van Ieper onderhielden onze mijnwerpers een krachtdadig vuur. Toen verkenner daarna oprukten vonden zij de loopgraven volkomen vernield en door de vijand ontruimd.

Men meldt ons uit Terneuzen:

De gehele zondag was in het zuidwesten buitengewoon zwaar kanonvuur hoorbaar, dat hier de ruiten deed trillen.

Ook hier ter stede en elders is het kanonvuur gisteren duidelijk te horen geweest.

Het Belgisch Staatsblad bevat een koninklijk besluit, waarbij wijziging wordt gebracht in de artikelen 9, 25, 47 en 59 van het Belgische militaire strafwetboek. In het verslag van de koning, dat dit koninklijk besluit begeleidt, zegt de Belgische minister van justitie o.m.:

Volgens artikel 25 van dit wetboek, is de militair, die zonder op wacht te staan, in oorlogstijd en bij het werkdadig leger, zijn post verlaat, enkel strafbaar, al bevond hij zich in tegenwoordigheid van de vijand, met ten hoogste vijf jaar inlijving in een verbeteringscompagnie. Deze beteugeling is blijkbaar onvoldoende. Ze is het vooral wanneer een, op zichzelf reeds zo zware fout begaan werd voor de vijand, op het ogenblik dat het voorbeeld van één enkele, door zijn aanstekelijkheid voor allen de verderfelijkmste gevolgen kan hebben. In dit geval, dringt zich de uiterste strengheid op. De nieuwe tekst verhoogt de straf der inlijving, tegenwoordig toepasselijk op de dader van dat vergrijp, begaan in oorlogstijd en bij het werkdadig leger. Hij vaardigt de doodstraf uit, wanneer het verlaten van de post plaats had in tegenwoordigheid van de vijand.

Het spreekt trouwens vanzelf dat in al de bedoelde gevallen, het bestaan van verzachtende omstandigheden de vermindering of de wijziging van de voorziene straffen, overeenkomstig artikel 59, voor gevolg zal hebben.

Het woord "post" wordt in ruime zin opgevat; daardoor wordt bedoeld: alle plaatsen waar de militair moet aanwezig zijn voor een wacht-, bewakings- of gevechtsdienst.

27 maart 1917

Het wekelijks legerbericht over de krijgsverrichtingen op het Belgisch front luidt:

Gedurende de week van 17 tot 24 maart is de vijandelijke artillerie op het gehele Belgische front bedrijvig geweest. Kaaskerke, Noordschote en Oud-Stuivekenskerke zijn verscheidene malen beschoten. In de vakken van Ramskapelle, Pervijze, Diksmuide en

Steenstrate heeft ons geschut vijandelijke afdelingen voor onze linies onder vuur genomen en met goed gevolg de vijandelijke batterijen beantwoord. Bom- en granaatgevechten bij Diksmuide en Het Sas. Het slechte weer heeft gedurende de afgelopen week de actie der luchtvaart belemmerd. Gedurende enkele opklaringen werden er nuttige verkenningen gedaan.

28 maart 1917

Koning Albert doet een tocht in een vliegtuig.

Havre, 27 maart. Koning Albert heeft zoeven als waarnemer een tocht gedaan in een vliegtuig dat door kapitein Jacquet bestuurd werd. Hij vloog over het Belgische en het Duitse front aan de IJzer, door een smaldeel van vier vechttoestellen begeleid.

Na de vlucht ging de koning, die tal van fotografische opnamen maakte, naar de generale staf, aan wie hij de vergaarde waarnemingen mededeelde. Er is geen luchtgevecht geleverd, maar de vijand heeft wel het vuur gericht op het vliegtuig en het escorte.

29 maart 1917

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteravond tussen 10 en 11 uur heeft een eskader vliegtuigen op of nabij Brugge bommen geworpen. Zodra de zware ontploffingen werden gehoord zag men het zoeklicht de lucht ingaan en lichtkogels opwerpen om de vliegers te ontdekken, onderwijl werd er hevig geschoten en zag men ontelbare granaatkartetsen in de lucht ontploffen. Tegen elf uur ging er over deze gemeente een vliegtuig, dat zeker afgedwaald was; het verdween in westelijke richting.

2 april 1917

Berlijn, 1 april. In de boog van Ieper-Wijschate is de artilleriewerkzaamheid levendig geweest. Verscheidene Duitse patrouilleondernemingen slaagden, terwijl Engelse werden verijdeld.

3 april 1917

Uit Havre.

Havre, 3 april. De Broqueville, minister van oorlog, heeft aan de militaire overheidspersonen een omzendnota gestuurd, waarin hij de verdeling van de voor de troepen bestemde levensmiddelen in hun zorg aanbeveelt. Men bevordert, zegt hij, naar voor de hand ligt, de gemeenschappelijke zege door die artikelen niet te verkwisten op het ogenblik, dat ze zo schaars worden en het vervoer zo moeilijk. Hij besluit met te verwijzen naar Frankrijk en Engeland, die strenge maatregelen treffen om het vermorsen daarvan tegen te gaan. Kiesheidshalve hebben ze ons, Belgen, niet gebonden aan de bepalingen waaraan de mensen in hun eigen landen onderworpen zijn. Laten wij hun vertrouwen in ons weten te bestendigen.

Het wekelijks overzicht van de krijgsverrichtingen op het Belgische front luidt:

Gedurende de week van 26 maart tot 1 april hebben Belgische afdelingen tweemaal een aanval gedaan op de Duitse loopgraven in de omgeving van Steenstrate. Beide lukten volledig. Na tot in de vijandelijke loopgraven doorgedrongen te zijn, waar ze de vijand ernstige verliezen toebrachten, keerden de Belgische troepen in hun linies terug, telkens talrijke gevangenen meebrengend. Op het

gehele Belgische front is de wederzijdse artillerie druk in de weer geweest. Verscheidene malen namen de Belgische batterijen vijandelijke troepenverzamelingen voor het front onder vuur. Tevens beschoten zij met succes de vijandelijke verdedigingswerken. Bom- en granaatgevechten vonden plaats bij Bikschote en in de vakken van Steenstrate, Het Sas en het Veerhuis. Het slechte weer belette de actie van de vliegers; nochtans is van elke opklaring gebruik gemaakt om jacht- en verkenningstochten te maken.

5 april 1917

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteren is er de gehele dag hevig kanongebulder uit de richting van leper gehoord, dat tussen vijf en half zeven 's avonds zijn hoogtepunt bereikte; alles stond te trillen. 's Avonds om tien uur zijn er nog enkele ontploffingen gehoord.

6 april 1917

Men meldt ons uit Vlissingen:

Gisteravond werden hier tussen 9 en 10 uur twee hevige ontploffingen gehoord. De ramen trilden; honderden stroomden naar de Boulevard vanwaar men het werken met zoeklichten kon waarnemen in de richting van België. De ontploffingen waren ongekend hevig.

7 april 1917

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteren is er veel schieten gehoord van het westelijk front. 's Avonds werden de bewoners opgeschrikt door hevige ontploffingen, die alles deden schudden en trillen. Het bleek dat er vliegers bommen hadden geworpen op Zeebrugge en nabij Brugge. In de lucht zag men het zoeklicht en zag men ook ontelbare projectielen ontploffen. In de richting van Zeebrugge zag men brand.

Ook gedurende de nacht moeten nog talrijke bommen geworpen zijn. Verder werd er voortdurend schieten gehoord. Het gesnor van de toestellen der vliegers was duidelijk waar te nemen.

Belgische militairen.

Havre, 7 april. Koning Albert heeft een besluitwet uitgevaardigd, waarbij verklaard wordt, dat de militairen onder de rang van officier, die door wonden of ziekten aangetast zijn, die recht op definitieve vrijstelling van de militie geven, van dienst vrijgesteld zullen worden. Echter zullen diegenen van die militairen, van wie het belang dit eist, in het leger blijven en geplaatst of gehandhaafd worden in het nationale Belgische instituut voor gekwetsten of in een andere instelling ter opleiding in een of ander vak. Ze zullen ontslagen worden zodra hun belang hun vertrek uit de inrichting mogelijk maakt en op zijn laatst op het ogenblik, waarop het leger zal ophouden op voet van oorlog te zijn. Deze ontslagenen zullen een jaarlijkse schadeloosstelling ontvangen, die het pensioen vervangt, wanneer de ongeschiktheid tot arbeiden definitief is. De schadeloosstelling zal toegekend worden tot aan de afkondiging van een wet, waarbij de pensioenen van militairen geregeld worden. Indien de ongeschiktheid tijdelijk is, zal de schadeloosstelling voor een jaar toegekend worden, maar vernieuwd kunnen worden.

Vrij België bevat “Bij ’s konings verjaardag”, een artikel van Frans van Cauwelaert, waarin hij o.m. het volgende schrijft:

De bladen hebben ons dezer dagen gemeld dat onze koning, die tot in de voorste loopgraven zo dikwijls het voorbeeld is gaan brengen van zijn soldatenmoed, per vliegtuig is verschenen boven de vijandelijke linies en achtervolgd door de ontploffende granaten van de Duitsers, zijn land, zijn arm land in ogeschouw is gaan nemen uit de hoogte. Het moet voor zijn hart een schrijnend moment geweest zijn wanneer hij onder zich de eindeloze vlakke zag van het onbereikbare land zijner liefde, het onmetelijke lijdensveld van de trouwvolle onderdanen, maar indien het volk daar beneden had vermoed dat de koene vogel boven zijn hoofd, de drager was van zijn koninklijke hoofdman, dan zou er, alle Duitse dwangbevelen ten trots, een juichkreet zijn opgegaan die aan de koning zou hebben geboodschapt dat zijn gezag en zijn naam, gebannen uit onze regeringsgebouwen, onverminderd blijven regeren over de ziel van ons volk.

Onze vijanden zijn in een zeer grove waan gevallen wanneer zij gedacht hebben dat ons volk door geweld was neer te slaan en door het lijden tot ontbinding was te brengen.

“Overwonnen worden we misschien, onderworpen nooit” zo slingerde minister de Broqueville, onder het gejuich van de beide kamers van onze volksvertegenwoordiging de Duitse invallers in het aangezicht. En de heldhaftige weerstand geboden door ons leger, de niet minder heldhaftige weerstand geboden door onze bevolking uit het bezet gedeelte en ook de standvastige levensmoed van de uitgeweken bevolking hebben het schitterendste bewijs geleverd van de waarheid van het woord dat wij nooit een onderworpen volk zullen worden.

Niet onderworpen, maar ook niet overwonnen! De uren van de hoogste nood schijnen voorbij. De Duitse macht moge nog niet gefnuikt zijn, de Duitse overmacht is reeds blijvend gebroken, en een nieuwe strijder voor het recht en voor onze vrijheid gordt zich aan: het Amerikaanse volk. Wij verwelkomen deze grote medestrijder aan onze zijde met voorliefde en bijzondere vreugde. Steeds hebben wij vertrouwend uitgekeken naar Amerika, wanneer er omtrent de toekomst van ons land enige twijfel mocht oprijzen en in haar antwoord op het voorstel tot vredesbemiddeling door Wilson gedaan heeft onze regering zelf de verwachting uitgesproken dat Amerika mee over ons levensrecht zou waken. Nu Amerika zelf aan de strijd tegen Duitsland gaat deelnemen treedt ons de eindoverwinning met nieuwe schittering tegemoet. Noch onderworpen! Noch overwonnen! En men zal ons, in onze verarming aan vreugde, op de dag van 's konings feest niet misgunnen dat wij ons geheel zonnen in het blijde vooruitzicht van onze uiteindelijke verlossing.

10 april 1917

Parijs, 8 april. Officieel middagbericht: In België zijn de Franse troepen op twee punten in de Duitse stellingen in de buurt van Lombardsijde binnengedrongen. In de loopgraven, die door het Franse geschut dooreen waren geworpen, zagen wij vele lijken van Duitsers. Een poging van de Duitsers tegen kleine Franse posten ten zuiden van het kanaal van Passendale zijn in gevechten met handgranaten verijdeld.

Londen, 8 april. Officieel: Op verschillende punten drongen Engelse patrouilles in de vijandelijke linie; zij namen verscheidene gevangenen. Ten zuidoosten van Ieper werden de vijandelijke loopgraven grotendeels door ons vuur beschadigd bevonden.

Berlijn, 8 april. Officieel. In de nabijheid van de kust en in de boog van Wijtschate zijn, na hevige vuurvoorbereiding, op verscheidene plaatsen van het front vijandelijke verkenningspatrouilles tegen onze stellingen opgetrokken. Ze zijn voor onze hindernissen ten zuidoosten van Ieper in een gevecht van man tegen man afgeslagen.

Berlijn, 7 april. Onze bomeskaders hebben welgeslaagde aanvallen gedaan op de vliegplaats van Koksijde, die met 2500 kg bommen werd begooid, en op batterijstellingen. Onze verkenningsvliegers strekten hun tochten uit tot ver achter de vijandelijke linies.

Luchtaanvallen op Vlaanderen.

Londen, 8 april. De admiraliteit maakt bekend: Watervliegtuigen hebben in de nacht van de 7^e op de 8^e april de pier van Zeebrugge aangevallen. Verder zijn aanvallen gedaan op opslagplaatsen van munitie, op Gent en op Brugge. De watervliegtuigen zijn onverlet teruggekeerd.

In de Noordzee.

Londen, 8 april. De admiraliteit maakt bekend: In de nacht van de 7^e op de 8^e april hebben wij voor Zeebrugge twee vijandelijke torpedobootjagers getorpedeerd. Een heeft men zien zinken, het lot van de tweede is onzeker, maar hij is zeer ernstig beschadigd. Aan onze zijde geen verliezen.

Berlijn, 10 april. Officieel:

Ten zuidoosten van Ieper drongen stormtroepen tot in de derde linie van de Engelsen door, lieten schuilplaatsen in de lucht vliegen en keerden met ongeveer 50 gevangenen en 7 machinegeweren en mijnwerpers terug.

11 april 1917

Het wekelijkse bulletin over de krijgsverrichtingen aan het Belgische front luidt:

Gedurende de week van 1 tot 7 april heeft de vijandelijke artillerie tal van malen onze verdedigingswerken beschoten, vooral bij Pervijze, Noordschote, Nieuwkapelle, St.-Jacobs-Kapelle, het Veerhuis en ten oosten van de spoorweg Nieuwpoort-Diksmuide. Onze batterijen zijn ook zeer actief geweest. Zij hebben doeltreffend vuur gericht op de Duitse werken ten noordoosten van Diksmuide. Loopgraafgeschut en granaatgevechten hebben zowel bij dag als bij nacht plaats gehad in de strook van Diksmuide en in die van Het Sas.

Onze vliegers hebben met succes het vliegerkamp van Gistel, de loodsen van Praetbos en het station van Zarren beschoten.

12 april 1917

De (Belgische) Legerbode doet de volgende mededeling:

Een van onze jonge en knappe onderofficieren, Robert C., was onlangs op wacht in de omgeving van de villa, die in vrij Vlaanderen bewoond wordt door onze (de Belgische) vorsten. Uit tijdverdrijf, en ook uit liefhebberij voor de muziek, begon hij de occarina te bespelen.

Op dat ogenblik kwam de koningin (der Belgen) voorbij. Ze bleef een ogenblik staan, als stelde ze belang in de melodie en naderde dan de muzikant.

Ik wens u geluk, zegde ze, voor uw aangename manier van spelen.

De koningin ondervroeg Robert C. over waar en wanneer hij geleerd had dit instrument zo bekwaam te bespelen.

De onderofficier antwoordde, dat hij voor de oorlog de klarinet bespeelde, waarvoor hij een grote voorliefde voelde. Helaas! Het bevel tot de mobilisatie was plots gekomen en in de haast van het vertrek had hij vergeten zijn geliefkoosd instrument mee te nemen; het was in zijn koffer te Antwerpen in de kazerne gebleven.

Het is waarlijk spijtig, mijn vriend, zegde de koningin glimlachend.

De vostin verwijderde zich, na eerst de naam van de brave jongen gevraagd te hebben en enige bijzonderheden over zijn familie.

Enige dagen later trok de afdeling terug naar het rustkantonnement aan het front.

Op 28 februari bleef er een prachtige automobiel op het dorpsplein staan.

Het was het rijtuig van de koningin. Ze boog zich over het rijtuig en riep een soldaat, die daar voorbij ging, dat hij sergeant Robert C. onmiddellijk bij haar zou doen komen.

De koningin bleef enige tijd met de occarinaspeler praten, die terstond gekomen was; daarna gaf ze hem een foedraal en zegde:

Ziehier, iets voor u, mijn vriend; het is een klarinet; ze zal diegene vervangen die ge in België gelaten hebt.

Elisabeth voegde er bij: "Veel geluk, goede moed!"

Dan drukte zij de hand van de onderofficier, die door zoveel liefvalligheid ontroerd was en de auto vertrok.

14 april 1917

Men meldt ons uit Vlissingen:

Hedennacht is hier ontzettend kanongebulder gehoord. Vermoedelijk is weer een vliegeraanval op de Belgische kust ondernomen.

16 april 1917

Berlijn, 15 april. Officieel: Legergroep Rupprecht: Bij Diksmuide en ten zuiden van Ieper af en toe levendige vuurwerkzaamheid.

Aan de Vlaamse kust.

Berlijn, 15 april. Officieel: De 14^e hebben in een luchtgevecht onze vliegers ter hoogte van de Vlaamse kust twee Franse vliegtuigen naar beneden geschoten. De vier mannen, die er in zaten, zijn gevangen genomen.

17 april 1917

Het wekelijks stafbericht over de krijgsverrichtingen op het Belgische front luidt:

Aan het Belgische front heerste gedurende de week van 8 tot 15 april slechts weinig bedrijvigheid der artillerie en van het loopgraafgeschut. Onze vliegtuigen bombardeerden met succes de loodskampen van Houthulst en de stations van Vijfwegen, van Zarren en van Staden.

19 april 1917

Berlijn, 19 april. Officieel: Aan het front in Vlaanderen was bij regen en storm de gevechtsactie slechts in enkele vakken levendig.

20 april 1917

Men meldt ons van de grens:

Maandagavond om 10 uur hebben 500 tot 600 Duitse fuseliers, zeelieden en landstormers gepoogd bij Cadzand de grens over te trekken. Ze kwamen uit de omtrek van Knokke. 200 uhlanen, die van Brugge met mitrailleurs gezonden werden, vielen de deserteurs aan.

Het gevecht duurde een half uur.

Ongeveer dertig man werden gewond: 8 licht gewonde Duitsers slaagden er in Holland te bereiken.

De bereden patrouilles aan de grens zijn verdubbeld.

21 april 1917

De Figaro geeft staaltjes van de taal – het “Français tel qu'on le parle” – dat thans aan het Engelse front wordt gesproken. Van Ieper tot Nesles zijn thans alle dorpen en boerderijen bezet door talloze Engelse soldaten, die geen Frans kennen, terwijl de Franse bewoners geen Engels spreken.

Het meest voorkomende woord, dat telkens in de conversatie tussen Engelse soldaten en Franse bewoners terugkomt is: “non comprée”, voor “niet begrepen”, want “not understood” is te moeilijk. Wel hoort men, vooral in België, voor “that” het woordje “dat”. “Comprée dat?” betekent “Heb je dat begrepen?” en de ontkenning daarvan is “non comprée”.

Als een boerin aan de Somme Engelse artilleristen verwijt dat ze haar veld vertrappen roept zij boos: “You ne bonne. Comprée dat?”, maar de Engelsen antwoorden dan: “No madame we no comprée, saye (voor c’est) la guerre!”

Een ander veel voorkomend woord is “finish”, waarmee de Franse koopvrouw de Engelsman aan het verstand brengt dat haar voorraad is uitverkocht.

De Engelsman als hij wat Frans kent, vraagt: “Papier pour lettres madame? Et ciseaux? ... Comprée ciseaux?” en het antwoord luidt: “Finish monsieur, je regrette. Tout finish”.

Een nieuwe Engelse uitdrukking voor “il n’y en a plus” is ook “napoe”. Ieper en Bapaume zijn “napoe” of “presque napoe”.

Ook de Duitsers vangen er wat van op. Toen een Engelse kolonel aan een Duitse gevangene vroeg: “Do you speak English” kreeg hij ten antwoord: “nix comprée” ...

Berlijn, 21 april. Officieel: Legergroep prins Rupprecht: Verkenningaanvallen in het vak van Ieper leverden ons een aantal gevangenen en buit aan loopgraafwagens op.

23 april 1917

Berlijn, 22 april. Aan het Belgische front is in de nacht tussen 19 en 20 april een Engelse onderneming tegen Wijtschate mislukt. Brede tirailleurslinies rukten in verscheidene golven tegen het front van een van onze troepenafdelingen op. De eerste eenheid werd bij haar poging, om onze draadversperringen door te snijden, met handgranaten vernietigd, de volgende golven onder vuur genomen

door artillerie en machinegeweren. Er werden 50 tot 60 dode Engelsen voor onze loopgraven geteld.

24 april 1917

Parijs, 23 april. Officieel avondbericht: De vijand heeft vanochtend op verschillende punten van ons front in België aangevallen, maar is door ons vuur geheel teruggeslagen. Enige vijandelijke afdelingen wisten de eerste schansen binnen te dringen, maar werden er na een handgemeen aanstonds uitgeworpen. Wij maakten gevangenen.

Het wekelijks Belgisch communiqué van 15 tot 21 april luidt:

Gedurende de afgelopen week heeft de vijandelijke artillerie een voortdurende bedrijvigheid getoond op het Belgische front. Reninge, Ramskapelle, Kaaskerke, Boitshoeke, St.-Jacobs-Kapelle en onze stellingen rond Diksmuide en Steenstrate zijn verschillende keren beschoten. In de omstreken van Diksmuide en Het Sas zijn granaat- en bomgevechten geleverd, welke op sommige ogenblikken grote hevigheid bereikten.

Onder dekking van ons geschut hebben onze afdelingen de vooruitgeschoven stellingen van de vijand voor Diksmuide verkend. Een vijandelijke afdeling naderde gedurende de nacht onze voorposten in de omtrek van Stuivekenskerke; onze mitrailleurs namen haar onder vuur. Het grootste gedeelte der aanvallers werd gedood, de overigen krijgsgevangen gemaakt.

25 april 1917

Berlijn, 24 april. Patrouillegevechten aan de boog bij Ieper.

26 april 1917

Londen, 25 april. Officieel avondbericht: Vanochtend is bij Ieper een vijandelijke overval afgeslagen.

Berlijn, 26 april. Op 22 april werd aan de kust een vijandelijke duikboot met succes beschoten. Een vijandelijke vliegloods bij Nieuwpoort werd door de artillerie vernield.

De (Belgische) Legerbode geeft een overzicht van de verrichtingen van de Belgische vliegers in de oorlog. Aan het slot van het artikel leest men: om de bezwaren, welke ons vliegwezen moest te boven komen, naar waarde te achten, dient eraan herinnerd dat het zich opnieuw heeft moeten inrichten en zich ontwikkelen, na van al zijn installaties, scholen en werkhuizen beroofd te zijn geweest.

Alles moest opnieuw tot stand worden gebracht. Voorzeker heeft het ons aan broederlijke hulp en hulpmiddelen van alle aard vanwege onze bondgenoten niet ontbroken, maar men beseft dat deze hun handen vol hebben met in eigen noodwendigheden te voorzien, en dat wij vooral op eigen inspanning moeten rekenen. Gelukkig ontbreekt het ons niet aan voortreffelijke elementen. De vrij ontwikkelde sportgeest in België, het groot aantal onzer jongelingen die zich met vraagstukken van mechaniek onledig hielden, met motorrij wiel en automobiel reden, en droomden vliegenier te worden, hebben ons een onuitputbare bron van zeer knappe loodsen verschaft. Wat het deskundig personeel betreft, dit is van eerste gehalte, zoals overigens de werktuigkundigen in België steeds waren.

Dank zij de moed der enen en de toewijding van allen, bekleedt de Belgische vliegdiens t een waardige plaats in de strijd, waarin de machtigste luch tflottieljes ter wereld elkaar bekampen. Hij volgde de reusachtige vorderingen welke het vijfde wapen in deze oorlog

maakte, en wegens het aandeel, welke onze vliegeniers aan menig vermetel en onverschrokken bedrijf namen, verwierven deze de achting der Franse en Britse vliegeniers, die, naast hen strijdend, hen hebben leren kennen en waarderen.

27 april 1917

Londen, 26 april. Officieel avondbericht: Een vijandelijke afdeling is met verliezen verjaagd, toen ze een Britse post in een mijntrechter ten zuidoosten van Ieper pogde te overvallen.

Bij Ieper levendige vuurwisseling.

28 april 1917

Tegenspraak. Van Duitse zijde deelt men ons mede:

“Volgens een in het avondblad van de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 20 april jl. opgenomen bericht, dat ook door andere Nederlandse bladen is verspreid, zouden bij Cadzand 500 à 600 Duitse zeesoldaten en landstormplichtigen een poging tot gezamenlijke desertie hebben ondernomen. Daarbij zou het tot een treffen zijn gekomen tussen de deserteurs en een tweehonderdtal van machinegeweren voorziene uhlanen, die te hunner achtervolging waren uitgezonden. Dit bericht is geheel onjuist. Er hebben geen gevechten plaats gevonden, evenmin zijn troepen gealarmeerd, terwijl ook van desertie of pogingen tot desertie geen sprake is.

29 april 1917

Voor de Vlaamse kust.

Berlijn, 28 april. Officieel: Eergistermiddag hebben Engelse vechtvliegtuigen enkele voor de Vlaamse kust kruisende torpedoboten en de haven van Zeebrugge vruchteloos met bommen aangevallen. In de luchtgevechten, die onze vliegers met de vijand aanbonden, is een Engels vechtvliegtuig neergeschoten. Een Franse vliegboot(?) die er op afkwam is dadelijk na haar verschijning door onze kustbatterijen buiten gevecht gesteld. De drie inzittenden en de vliegboot konden geborgen worden.

1 mei 1917

Londen, 30 april. Officieel: Benoorden Ieper deden we eveneens een geslaagde overval.

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteren, zondag, is er uit de richting Ieper en omstreken de gehele dag hevig kanongebulder gehoord. De vliegeractie was op de Belgische kust en rond Brugge ook weer vrij levendig. Voortdurend werden schoten in de lucht waargenomen.

Men meldt ons uit Vlissingen:

Hedennacht tussen half twaalf en half een heeft een reeks vliegeraanvallen op Zeebrugge plaats gehad. Het gebulder was ontzettend en de vuurstralen waren zeer duidelijk zichtbaar.

Men seint ons uit Oostburg:

Vannacht is Zeebrugge en omgeving weer bezocht door een eskader vliegmachines. Er zijn zware ontploffingen waargenomen en de vliegers zijn hevig beschoten.

2 mei 1917

Londen, 1 mei. Officieel: Wij hebben in de afgelopen nacht een geslaagde overval benoorden Ieper gedaan. Wij namen daarbij enkele vijanden gevangen.

Berlijn, 2 Mei. Officieel: Legergroep kroonprins Rupprecht van Beieren:

Ten zuiden van Ieper nam de vuuractie tijdelijk toe.

Men meldt ons uit Ameland:

Men hoorde hier gisteravond tot 11 uur aanhoudend zwaar kanongebulder in de Noordzee.

3 mei 1917

Londen, 2 mei. Officieel avondbericht: In de streek van Ieper is de wederzijdse artillerie in touw geweest.

Men meldt ons uit Oostburg:

In de nacht van dinsdag op woensdag hebben terug verscheidene vliegtuigen bommen geworpen tussen Zeebrugge en Brugge. Het duurde bijna een uur er het weer stil werd. De aanvallers werden hevig beschoten.

5 mei 1917

Havre, 4 mei. De regering heeft besloten de braak liggende grond in België door soldaten achter het front te laten bebouwen.

7 mei 1917

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteravond om elf uur en vanmorgen om vier uur hebben vliegers weer bommen op Zeebrugge en omgeving gegooid. De vliegers werden hevig beschoten.

8 mei 1917

Een medewerker van de Daily Mail geeft de volgende schets van een deel van het Belgische front:

Weet ge hoe mijn deel van het front er uit ziet, vroeg de Belgische officier die te Londen was met verlof, terwijl wij om het vuur in het rooksalon zaten. Niet? Dan zal ik het u zeggen. Stel u voor mijlen en mijlen overstroomd land, somber en neerdrukkend, met hier en daar een dorpje, dat reeds lang tot puin geschoten is. Aan de ene zijde van het watervlak lopen de Duitse loopgraaflijnes; aan de andere kant de onze. En hier liggen wij te wachten en te waken, maand op maand, precies als twee honden die elkaar beloeren en gescheiden zijn door een sterke draadomheining. Er is niet veel afwisseling in dit alles – alleen ontzettende, loodzware eentonigheid.”

Op enkele gedeelten van het front zijn wij minder dan 100 meter van de Duitsers verwijderd, maar in de sector die ik het best ken is er geen sprake van uit de loopgraven te komen en de vijand aan te vallen. Wij kunnen hem slechts beschieten, want er is bijna een kilometer water tussen ons.

Maar 's nachts begint het spannend voor ons te worden. Precies aan de waterrand voor onze loopgraaf hebben wij twee kleine schuilplaatsen gemaakt, waar onze bootjes verborgen liggen. En als dan de duisternis gevallen is, gaan wij daarmee op verkenning uit. Soms gebruiken wij hierbij omwoelde riemen en soms bommen wij – want op de meeste plaatsen is het water zeer ondiep – en zo sluipen

wij naar de Duitse linie. Elk ogenblik kan een lichtfakkel je aanwezigheid verraden en dan slaan overal om je heen kogels in het water of waarschuwt een gefluit boven je hoofd je, dat roeien over Niemandszee niet altijd een gezond spelletje is – ofschoon ik sommige in de zomer ook wel zeer prettige uurtjes op het water heb doorgebracht.

Maar de grootse opwinding ondervind je eerst als je een Duitse patrouilleboot ontmoet. Eens toen ik met een sergeant en twee man in de boot zat, hoorden wij het regelmatige plonsen van een boomstok in het water, dat zachtjes nader kwam. Wij namen de veiligheidspennen uit onze bommen en wachtten tot zij vlak bij ons waren. En toen wierpen wij onze granaten. Kijk eens! – en hij rolde de mouw van zijn tuniek op en liet ons een diep litteken dichtbij zijn elleboog zien. Dat kreeg ik van een van onze eigen bommen, zo dicht lieten wij de Duitsers naderbij komen. Maar geen van hen kan gered zijn, want minstens drie van onze bommen vielen precies in de boot en de volgende dag dreven er stukken houtwerk rond. Het vreemdste is, dat de mannen in de loopgraven aan beide zijden bijna niet durfden vuren, uit angst dat zij hun eigen kameraden zouden treffen. Toch werden wij bij onze terugtocht allen licht gewond: maar van de Duitsers kwam er geen enkele levend terug.

Er is ook nog een andere methode om in deze overstroomde landen dichtbij de Duitsers te komen. Met tussenpozen zijn de wegen in oostelijke en westelijke richting tussen de uitgestrekte meren begaanbaar. Het zijn ellendige stukjes land, met rijen vernielde populieren, die onze stellingen met die van de vijand verbinden. En ver weg liggen langs deze wegen verborgen de Belgische en de Duitse voorposten. Daar liggen dag en nacht mannen in de modder te luisteren, voor het geval dat iemand dwaas genoeg mocht zijn om langs die weg des doods een aanvalspoging te wagen.

Het is natuurlijk slechts een deel van ons front, dat langs de inundaties loopt. De rest is precies zoals het grootste deel van het Engelse en Franse front. Maar als wij daar zouden aanvallen, dan zouden onze flanken bij het overstroomde gebied niet beveiligd zijn.”

Het wekelijks bulletin van het Belgisch front luidt:

Gedurende de afgelopen week de gewone artilleriebedrijvigheid op het gehele Belgische front. Deze was bijzonder hevig in de omstreken van Diksmuide. Op verschillende dagen vonden er granaatgevechten plaats in het vak Steenstrate-Het Sas. Het mooie weer begunstigde de luchtvaart. Talrijke jacht- en verkenningstochten werden uitgevoerd. Een Belgische vlieger schoot een vijandelijk vliegtuig neer. De Belgen beschoten de stations van Zarren, de kwartieren van Praatbos en het vliegpark van Gistel.

11 mei 1917

Londen, 9 mei. Officieel bericht van hedenavond: Een vijandelijke patrouille heeft een inval gedaan in onze stellingen nabij Ieper. Enige van onze mannen worden vermist. Er is gisteren weer fel gevochten in de lucht. Zes Duitse machines hebben wij in luchtgevechten geveld, vijf andere moesten stuurloos de diepte zoeken. We missen vijf vliegmachines.

Men leest in Vrij België.

“Met genoeg kan de Commissie tot verzending van Vlaamse Boeken naar het Belgisch Leger mededelen, dat het aantal Nederlandse werken, door haar bemiddeling verzonden, einde april het aantal 50.000 heeft overtroffen.

Het juiste cijfer bedraagt 50.087. Bovendien verzond de commissie nog 4000 brochures (2000: Naar een Veilige Haven en 2000: Over geslachtsziekten).”

De boeken, die er gezonden zijn, zijn boeken voor taalstudie: Nederlands, Frans, Engels, Noors, Italiaans, Portugees, Spaans, Zweeds en Maleis, woordenboeken, verklarende woordenboeken, werken over letterkunde, opvoedkundige werken, verder boeken handelend over reken- en wiskunde, boekhouden en handelsrekenen, kortschrift, natuurkunde, geneeskunde, veeartsenijkunde, paardenfokkerij, landbouw, enz., krijgswetenschap, bouwkunde, boekdrukkerij, elektriciteit, metaalbewerking, werktuigkunde, telegrafie, fotografie, visserij, diamantvak, scheepsbouwkunde, boekdrukkerij, schilderen, bakkersbedrijf, wagenmakerij, timmervak, schoenmakerij, kleermakerij, weverij, horlogemakerij, tabaksvak, bierbrouwerij, sterrenkunde, enz. Verder werden er over theologie en sociologie een groot aantal boeken besteld door de aalmoezeniers.

13 mei 1917

Men meldt ons uit Vlissingen, dat gisternacht van 3 tot 8 uur een aanval op Zeebrugge vanuit zee is gedaan.

14 mei 1917

Het bombardement van Zeebrugge.

Londen, 13 mei. De admiraliteit maakt bekend: Een gedeelte van onze zeestrijdkrachten uit Dover hebben zaterdagavond met succes Zeebrugge zeer hevig gebombardeerd. Vliegtuigen van de marine werkten met de vloot samen.

Ruim vijftien luchtgevechten werden geleverd, waarin vier vijandelijke vliegtuigen vernietigd en vijf stuurloos naar beneden gedreven werden. Twee van onze vliegtuigen worden vermist. Een van deze is in Nederland geland en geïnterneerd.

Men meldt ons uit Oostburg:

Gisteren, zondag, is hier de gehele dag ontzaglijk kanongebulder gehoord; de gehele dag stonden de ramen te trillen van de zware slagen. Hierop volgde bijna de ganse nacht een roffelvuur, zoals hier nog niet is waargenomen. Het schieten scheen uit de richting van Ieper te komen.

15 mei 1917

Berlijn, 15 mei. Officieel: Legergroep prins Rupprecht: Tussen Ieper en Armentières hield de levendige artillerieactie aan.

De beschieting van Zeebrugge.

Berlijn, 15 mei. Naar aanleiding van het bericht van de Engelse admiraliteit over de dusgenaamd geslaagde beschieting van Zeebrugge door strijdkrachten uit Dover wordt ter officiële plaatse verklaard: Ten eerste dat de beschieting van Zeebrugge door Engelse zeestrijdkrachten in het geheel geen militair succes heeft gehad en dat geringe stoffelijke schade van geen betekenis is aangericht; ten tweede dat geen enkel Duits vliegtuig vernield of ten val is gebracht.

Het wekelijks overzicht van de krijgsverrichtingen op het Belgische front luidt:

Evenals de vorige weken, was het geschutvuur van 6 tot 12 mei bijzonder hevig in de vakken van Diksmuide en van Steenstrate-Het

Sas. Dezelfde vakken waren ook het toneel van bom- en granaatgevechten. Een vijandelijke ronde, welke trachtte een kleine post van de grote wacht te Stuivekenskerke te overrompelen, werd gemakkelijk teruggeslagen. Onze vliegtuigen beschoten het vliegplein te Handzame.

16 mei 1917

Uit Sint-Kruis wordt gemeld, dat daar gisternacht een Nederlandse soldaat, behorend tot de gewapende patrouille, aan de grens is doodgeschoten. Omtrent de dader is nog niets bekend.

18 mei 1917

Londen, 16 mei. Officieel: Een vijandelijke afdeling is met succes ten zuidoosten van Ieper teruggeslagen. Gisteren is er een Duits vliegtuig stuurloos naar beneden gejaagd; er wordt een van onze vliegtuigen vermist.

20 mei 1917

Londen, 19 mei. Vijandelijke overvallen ten oosten van Loos, ten noordoosten van Armentières en ten oosten van Ieper werden afgeweerd.